

TTD Etik Kurulu Hasta Sorumlulukları

Hastaların hakları yanında sorumlulukları da vardır. Hekimle hasta arasındaki ilişkinin hedefi, hastanın bozulan sağlık durumunu iyileştirmek veya mevcut sağlığını koruyup geliştirmektir. Hekimin tek başına çaba sarf etmesi ve sorumluluklarının gereğini yerine getirmesiyle bu hedefe ulaşamaz. Hastanın da aynı amaç doğrultusunda çaba sarf etmesi, sorumluluk üstlenmesi ve yükümlülüklerini yerine getirmesi gereklidir.

Öncelikle, sağlık kurumlarında hizmetlerin aksamadan verilebilmesi için belirlenen kurallara uymaları gerekmektedir. Hastalar randevu tarih ve saatlerine uymalı; hekim ve sağlık çalışanlarının vakitlerine saygı göstermeli, onları gereksiz yere ve randevusuz meşgul etmemelidirler.

Hasta, refakatçi ve ziyaretçileri, hastane hijyenini bozacak şekilde hareket etmemeli; gürültü yapmamalı, asayiş ve huzuru bozacak davranışlardan kaçınmalıdırlar. Hastanın perhizine uymayacak gıdalar getirmemeli, sağlık çalışanlarına saygı ve nezaket kuralları çerçevesinde davranmalıdırlar.

Hastalar, hekimin meslekî bilgi ve ilkeler ışığında bağımsız karar verme özgürlüğünü kısıtlayacak şekilde psikolojik, sosyal ve fiziksel baskı kuramazlar. Tıbbî gerekçe olmaksızın rapor, usulsüz ilaç ve tıbbi malzeme talebinde bulunamazlar. Sağlık durumları hakkında, gerçeğe aykırı belge ve doküman düzenlenmesini isteyemezler. Hastaların hekim ve sağlık personeline yanlış ve eksik bilgi vermeleri kabul edilemez. Hastalar kimlik, adres ve telefonlarını doğru olarak bildirmeli ve soruları makul biçimde cevaplamalıdırlar.

Hasta tedaviyi reddediyor ise, alternatif bir tedavi uygulanıp uygulanmaması veya tedavisiz kalma konusundaki tercihini açıkça –yaşamı tehdit eden durumlarda- yazılı olarak belirtmelidir. Tedaviyi kabullendiğinde ise, tarif edildiği gibi uygulamalıdır.

Hasta hastalığı konusunda bilgi almak isteyip istemediğini ve kimlere bilgi verilmesini istediğini açıklamalıdır. Hasta, tedavisiyle ilgili karar vermekten kaçınmaz. Hasta, teşhis ve tedavi sürecinde, hekim ve diğer sağlık çalışanlarıyla işbirliği yapmalıdır. Aynı anda başka bir tedaviyi yürütüyorsa, bu konuda hekimine bilgi vermelidir. Hastalar, önceki rapor, film veya tetkikleri, başvurdukları hekimden saklamamalıdırlar.

Taburcu edilmesi veya başka bir kuruma sevki gereken hasta, makul bir süre içerisinde nakil için gerekli olan işlemleri yapmalıdır. Hastalar, kendileriyle ilgili dosya ve diğer dokümanları izinsiz olarak kurum dışına çıkaramazlar. Taburcu edildikten sonra, tedavilerini uygulamalı ve ayaktan kontrollerini yaptırmalıdırlar.

Hastalar, organ ve doku bağışında bulunuyorlarsa bunu ve bilinçsiz kalmaları halinde, kendisiyle ilgili tıbbî kararların kim tarafından verilmesini istediklerini, yazılı olarak beyan etmelidirler. Hepatit ve HIV pozitifliği gibi sağlık çalışanlarına bulaşabilecek taşıyıcılığı/hastalığı olanlar, bunu kendisiyle ilgilenen personele en başta ifade etmelidirler.

Hastalar, özel imtiyaz ve iltimas talep etmemeli; acil ve ilk yardım hizmetlerinin sağladığı öncelik ve ayrıcalıkları suiistimal etmemelidirler.

Hastalar, sağlık kurumuna ait eşya ve cihazlara zarar veremezler. Hastaneleri barınma, beslenme ve sosyal bakım eksikliklerini gidermek amacıyla kullanamazlar. Acil durumlar ve yasal zorunluluklar hariç, kendilerini tedavi etmeyi kabul etmeyen hekimlerin bu kararına saygı duymalıdırlar. Hastalar, somut olay ve belgelere dayanmaksızın sağlık çalışanları ve

kurumlarını yıpratacak şekilde kamuoyu önünde hakaret ve suçlayıcı beyanatta bulunmamalıdır.

Hastaların, bu yükümlülüklerin gereğini yerine getirmeleri halinde, gereksinimleri olan hizmeti daha hızlı, kolay ve nitelikli olarak almaları mümkün olacaktır.

Kaynaklar:

1. Özlü T. Hastaları memnun etmek neden zordur? Medikal Bakış Mayıs-Haziran 2004; 33-34.
2. Özlü T. Hastaların Ödev ve Sorumlulukları Nelerdir? Medikal Bakış Eylül-Ekim 2004;
3. Özlü T, Bostan S. Hastanın yükümlülükleri nelerdir? Hasta Rehberi: Sağlık hizmetlerinden yararlanma kılavuzu. Yelken Basım Yayım 2008, İstanbul, Sh.16-17.
4. Özlü T. Kuramsal metinler, felsefi arkaplan ve örnek olgularla Hasta Hakları: Hakkınız var, çünkü hastasınız. TİMAŞ Yayınları, Şubat 2005, İstanbul.